Filmreform 2026

A Magyar Filmtudományi Társaság ajánlásai és javaslatai a filmkultúra megújítására – egy horizontálisan építkező szolidáris magyar filmkultúráért
(Bővített változat)

A Magyar Filmtudományi Társaság 2018-ban jött létre demokratikus, önkéntes alapon szerveződő, ideológiai elköteleződésektől független szakmai közösségként, amely a hazai és nemzetközi filmkultúra kutatásának támogatását, a mozgóképpel kapcsolatos tudományos és oktatási tevékenységek láthatóságának erősítését, közös szakmai projektek kezdeményezését, valamint a filmtudományos párbeszéd intézményes kereteinek kialakítását tekinti elsődleges feladatának.
A Társaság egyesületi formában működő szakmai szervezet, amely alapszabálya értelmében célul tűzi ki, hogy elősegítse a filmkultúra – tágabb értelemben a vizuális kultúra – tudományos igényű kutatását és oktatását, valamint a szakmai tapasztalatcserét és az intézményes együttműködéseket. Ennek érdekében képviseli a filmtudomány szakmai érdekeit a kulturális élet döntéshozó fórumai előtt; rendszeresen konferenciákat, szakmai rendezvényeket szervez; adatbázisokat és tudásmegosztó platformokat működtet; figyelemmel kíséri a köz- és felsőoktatás filmoktatási folyamatait; támogatja a filmtudomány akadémiai képviseletének megerősítését; elősegíti a magyar filmtudományi örökség kutatását és gondozását; ösztönzi a hazai, határon túli és nemzetközi szakmai műhelyek közötti együttműködést; valamint támogatja a filmkészítés, a filmforgalmazás, a bemutatás, az archiválás és a filmtudomány közötti produktív kapcsolatok kialakulását.

A Magyar Filmtudományi Társaság jelenleg mintegy nyolcvan tagot számlál. Tagságának jelentős része felsőoktatási intézményekhez kapcsolódik, ugyanakkor a közösségben filmkészítők, archívumi szakemberek, független kutatók, filmkritikusok, folyóirat-szerkesztők, valamint doktori és mesterképzésben részt vevő hallgatók is jelen vannak. Nyolcéves működése során a Társaság következetesen arra törekedett, hogy előmozdítsa a filmes és mozgóképi területek közötti hálózati együttműködéseket, különös tekintettel a kortárs magyar filmkultúra és az oktatás összekapcsolására. E törekvéshez szorosan kapcsolódnak az évente megrendezett vándorkonferenciák, amelyek minden alkalommal aktuális szakmai kérdésekre és kihívásokra reflektálnak – a digitális mozgóképtől a háború és erőszak reprezentációján át a részvételi kultúra, valamint a gazdasági, politikai és technológiai változások kérdéséig.
A Társaság másik kiemelt programja a Magyar Egyetemi Filmdíj, amely 2026-ban hetedik évadába lép. A program keretében kilenc hazai és határon túli egyetem tizenkét képzési programjában, több száz hallgató részvételével zajlik a kortárs magyar filmek megismerése, közös értelmezése és kritikai értékelése.

A magyar filmkultúrát érdemes inkluzív, hálózati rendszerként meghatározni, amely nem korlátozódik a filmgyártásra, hanem magában foglalja mindazon tevékenységeket és intézményeket, amelyek a mozgóképi tudás létrehozásában, közvetítésében és megőrzésében részt vesznek. Ebben az értelmezésben a filmkultúra szerves részét képezi a kutatás, a köz- és felsőoktatási képzés, a filmkritikai diskurzus, a szakkönyv- és folyóirat-kiadás, a filmörökség gondozása, az archívumi munka, a filmforgalmazás, a fesztiválkultúra, a filmklubhálózat és a közönségnevelés is. E területek nem

hierarchikusan alárendelt elemek, hanem egymással kölcsönhatásban működő csomópontok. A hálózati szemlélet lehetővé teszi, hogy az egyes területek közötti tudásáramlás, együttműködés és visszacsatolás erősödjön, így a film nem pusztán piaci termékként, hanem komplex kulturális gyakorlatként jelenik meg, amelynek fenntarthatósága az egész rendszer kiegyensúlyozott működésén múlik. Ez az inkluzív, hálózati megközelítés közvetlenül hozzájárul a társadalmi nyilvánosság megerősítéséhez is, mivel a filmkultúrát nem zárt szakmai térként, hanem nyitott, részvételi mezőként értelmezi. A kutatás, oktatás, kritika és archívumi munka összekapcsolása elősegíti az értő és reflektív nézőközönség kialakulását, amely képes a filmeket nemcsak fogyasztani, hanem értelmezni és kontextusba helyezni is. Ugyanakkor ez a modell teret ad azoknak az új generációknak is, amelyek számára a mozgókép már nem csupán befogadói, hanem alkotói gyakorlat: a digitális technológiák révén a néző és a készítő szerepe egyre inkább összefonódik. A hálózati filmkultúra így nemcsak a szakmai utánpótlást erősíti, hanem egy olyan aktív kulturális közösséget hoz létre, amelyben a részvétel, a kritikai gondolkodás és a kreatív önkifejezés egyaránt meghatározóvá válik. Ennek értelmében javasoljuk az alábbiakat.

1. A magyar filmkultúra inkluzív, hálózati meghatározása (alapvető értékek és követelmények)

1.1. Politikai semlegesség és szakmai autonómia

Javasoljuk, hogy a magyar filmkultúra fogalmának meghatározásakor, valamint az állami és közpénzből finanszírozott filmkulturális pályázatok elbírálásakor pártpolitikai szempontok ne játszhassanak szerepet. A pályázati rendszerek működésének alapelve a nyilvánosság, az átláthatóság és a szakmai elszámoltathatóság legyen. Ennek érdekében indokoltnak tartjuk, hogy a pályázati kiírások, értékelési szempontok, bírálóbizottsági összetételek, valamint az indoklással ellátott döntések nyilvánosan hozzáférhetőek legyenek.

1.2. Kulturális együttműködés rendszere

A magyar filmkultúra megújítása nem centralizált irányítás, hanem horizontális együttműködés révén képzelhető el**.** Az adott művészeti ágakban, jelen esetben a filmkultúra területén olyan pályázatok kiírását támogatjuk, melyekben alapkövetelmény a filmes alkotók, szakmai szervezetek, tudományos műhelyek, mozik és fesztiválok képviselete és együttműködése. Ennek célja a filmes szakma belső kohéziójának az erősítése.

1.3. A filmtudomány akadémiai képviselete

A filmtudomány akadémiai képviseletének kialakítása és megerősítése a Magyar Tudományos Akadémia keretein belül több lépésben képzelhető el. Indokolt lenne a filmtudomány önálló vagy társtudományi státuszának intézményesítése – például egy dedikált munkabizottság vagy albizottság létrehozásával valamely releváns tudományos osztályon belül –, amely rendszeresen képviseli a terület szakmai érdekeit. E testület feladata lehetne a kutatási prioritások megfogalmazása, a pályázati és minősítési rendszerekben való részvétel, valamint a tudományos utánpótlás támogatása.

1.4. A filmtudomány és filmoktatás társadalmiasítása

Kiemelt jelentőségűnek tartjuk a filmtudomány multi- és interdiszciplináris, kritikai megközelítését. Annak érdekében, hogy a kutatásoknak, az oktatásnak erősebb társadalmi hatása legyen, módszertani fejlesztésekre van szükség. Több kapcsolódást, átjárhatóságot, szervezett együttműködést érdemes biztosítani más tudományterületek (főleg a társadalomtudományok, a pedagógia és pszichológia), egyéb művészeti ágak művelőivel, valamint társadalmi érdekérvényesítést ellátó civil szervezetek képviselőivel. A projektalapú szemlélet erősítése, vagy ahol szükséges, meghonosítása a felsőoktatásban irányadó változás lehetne (erre példa a már említett Magyar Egyetemi Filmdíj).

Javasoljuk, hogy a magyar felsőoktatás fejlesztésének kiemelt szempontjaként jelenjen meg a projektalapú oktatás intézményi és finanszírozási feltételeinek megteremtése és támogatása, összhangban a megváltozott társadalmi környezettel és a nemzetközi oktatási gyakorlatokkal. A filmes felsőoktatás területén az ágazatért felelős minisztérium alakítson ki olyan támogatási környezetet, amely ösztönzi a felsőoktatási intézmények, a szakkollégiumok és a társadalmi célú civil szervezetek közötti együttműködéseket. E partnerségek járuljanak hozzá olyan oktatási projektek megvalósításához, amelyek társadalmi, kulturális és közösségi kérdésekkel foglalkoznak, erősítik a felsőoktatás társadalmi beágyazottságát és közösségi szerepvállalását.

1.5. A közelmúlt filmes intézménytörténetének feltárása
Az elmúlt 16 év magyar filmtörténetének részletes, átfogó és értéksemleges feldolgozása a magyar filmtudomány előtt álló égető feladat. Ehhez elengedhetetlen az állami fenntartású filmes intézmények valós működésének, a döntéshozatali mechanizmusaikhoz kapcsolódó dokumentációk megismerése. Az újonnan felálló kulturális minisztérium vagy az azonos funkcióval bíró új minisztérium világítsa át a Magyar Nemzeti Filmalap, majd annak jogutódja, a Nemzeti Filmintézet működését és közérdekű információkéréssel hozza nyilvánosságra a korábban nem hozzáférhető, az intézmények irányítása szempontjából mégis fontos dokumentumokat, belső kommunikációt.

1.6. Kulturális diplomácia
A kulturális diplomáciában nyerjen nagyobb hangsúlyt a nemzeti filmkultúra, a magyar filmkánon nemzetközi láthatóságának növelése, népszerűsítése a kulturális minisztériumhoz visszacsatolt Collegium Hungaricum hálózat infrastruktúrájának felhasználásával.

2. A filmoktatás kiterjesztése és megerősítése

2.1. Mozgóképkultúra és médiaismeret a közoktatásban
Javasoljuk a mozgóképkultúra- és médiaismeret-oktatás kiterjesztését az általános iskolában és a középiskolai oktatás különböző iskolatípusaiban annak érdekében, hogy a felnövekvő generációknak lehetősége legyen a mindennapi és a kreatív audiovizuális kommunikációs képességek fejlesztésére. Célunk, hogy valamennyi diák az intézményi nevelés kezdeteitől részesülhessen korszerű mozgókép- és médiaoktatásban, ezzel a tanulók esélyt kapjanak arra, hogy felkészült audiovizuális tartalom-fogyasztókká és tartalomgyártókká váljanak.
A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy helyzete
A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a NAT bevezetése óta létezik a magyar közoktatásban, ami önmagában is nagy eredmény, önállósága pedig nemzetközi viszonylatban egyedülálló jelenség. A tantárgy ugyanakkor súlyos gondokkal küzd: kiesett az általános iskolából, tulajdonképpen soha nem volt jelen a szakképzésben; a tantervi helyzete bizonytalan, egyes időszakokban a léte is veszélyben forgott; a szakos tanárképzés ugyan létezik, de általános-közös-kereszttantervi tartalomként nem tudtuk meghonosítani a tanárképzés egészében; a tankönyvpiac megszűnt, szaktanácsadói hálózat nem létezik, a tanártovábbképzési rendszer nem működik; a tantárgyat sok-sok iskolában nem tanítják. Fontos feladat az iskolák jelenlegi mozgókép- és médiaoktatási gyakorlatának (tanárellátottság, taneszközigény, kényszer- és innovatív tanári/tantárgyi kooperációk) felmérése, kutatása, értelmezése és ennek alapján javaslatok megfogalmazása.
Kereszttantervi terület – tantárgy – érettségi
A médiaértés fejlesztésével, illetve a mozgóképkultúra és médiaismeret oktatásával kapcsolatban három szintet érdemes elkülöníteni. 1. Minden magyar iskolás számára elérhető tartalom, amely nyelvi, etikai és esztétikai megközelítéseket érvényesít. A fejlesztőmunka általános iskolai és középiskolai kereteit az oktatás valamennyi szereplőjének együttműködésével lehet kialakítani, hiszen tantárgyközi területről van szó. 2. Kötelező tantárgy, amelynek célja a film- és médiaértés fejlesztése. 3. Választható érettségi tárgy.

A tanárjelöltek felkészítése a felsőoktatásban
A mozgóképkultúra és médiaismeret-tanár szak jelenleg öt egyetemen működik. Ezek a képzések az alapképzési szakokkal összefonódva folynak, illetve beágyazódnak a tanárképzés egészébe. Szükség van azonban arra, hogy a mozgókép és a média megjelenjen az óvodapedagógiai képzésben, a tanítóképzésben, illetve olyan tanárképzési szakokon, amelyeken ez indokolt: javasoljuk a kritikai médiaismeret és pedagógia bevezetését az alapozó stúdiumokhoz (pedagógia, pszichológia) kapcsolódóan.

2.2. A felsőoktatási filmes képzések megerősítése
A médiakörnyezet átalakulása alapvetően új helyzetet teremtett a felsőoktatási filmes képzések számára, ami indokolttá teszi azok átfogó áttekintését, működésük tudatos fejlesztését és hosszú távú támogatását. Különösen fontos felismerni, hogy a mozgókép ma már nem csupán az oktatás tárgya, hanem egyre inkább annak eszköze is: számos társadalomtudományi, történeti vagy művészettudományi területen a film az ismeretközlés, a kutatás és a nyilvános párbeszéd egyik meghatározó médiumává vált. Ezzel párhuzamosan mára alig találunk olyan képzőhelyet, ahol az úgynevezett „elméleti" képzés ne egészülne ki valamilyen szintű „gyakorlati" filmoktatással, ami jelzi a két terület közötti korábbi határvonalak elmosódását.
A mozgóképkészítés oktatásának bevezetése és erősítése azonban nem szűkíthető a filmipari szükségletek és piaci megrendelések kiszolgálására. Sokkal inkább olyan komplex kompetenciák fejlesztését szolgálja, mint a kollaboratív munkavégzés, a kreatív problémamegoldás, a kritikai gondolkodás és a vizuális kommunikáció. Ezek a készségek nemcsak a filmiparban, hanem a tágabb kulturális és társadalmi szférában is kulcsfontosságúak. A gyakorlati és elméleti képzés integrációja így nemcsak a szakmai utánpótlás biztosítását segíti, hanem hozzájárul egy reflektív, aktív és médiatudatos állampolgári közeg kialakulásához is, amely képes a mozgókép nyelvén gondolkodni, alkotni és megszólalni.

2.3. A művészeti felsőoktatás szakmai kontrollja
Javasoljuk a Felsőoktatási törvény művészeti képzésekre vonatkozó azon passzusának (101.§) felülvizsgálatát, mely lehetővé teszi, hogy a művészeti képzőintézményekben a tudományos fokozat (DLA, PhD) kiváltható jogszabály alapján adományozott díjjal. Ezt a szabályozást úgy kell átalakítani, hogy a folyamatot teljes mértékben a szakmai kontroll határozza meg. A szabály érvényességének korlátozása a „művészeti felsőoktatás" területére diszkriminatív, javasoljuk a szabály kiterjesztését minden képzőintézményre, mely „művészeti képzési területen" képzést folytat. Megjegyzés: a „művészeti felsőoktatás" fogalma nincs a törvényben definiálva.
64. § 7., 69. § 1. és 101. § 9a.: Az egyetemi tanári kritériumok teljesítése ne legyen kiváltható Kossuth-díjjal, mivel az egyetemi tanári kinevezésnek a szakmai teljesítmény mellett számos más akadémiai kritériuma van. Egyetemi tanári kinevezések felterjesztésére művészeti tudományágban csak tudományos szervek legyenek jogosultak. Ezek elbírálása a Magyar Akkreditációs Bizottság jogköre.
71. § (1): Felülvizsgálandó az a pont, hogy a Magyar Akkreditációs Bizottságban egy tagot delegál az MMA.
Korm. rendelet a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról:
8A. § 3. és 4. pont: Művészeti doktori iskolában törzstag csak doktori fokozattal rendelkező ember lehessen.
22. § Művészeti felsőoktatási intézmény habilitációs bizottságának csak tudományos fokozattal rendelkező, habilitált személy lehessen tagja.

2.4. Egyetemi vezetői és szakmai minimumkövetelmények
A felsőoktatási szakvezetői, tanszékvezetői és intézetvezetői megbízások esetében elengedhetetlennek tartjuk az átlátható, országosan egységes szakmai minimumkövetelmények meghatározását. Ezeknek ki kell terjedniük a tudományos teljesítményre, a szakmai közéleti

szerepvállalásra, az oktatásszervezési tapasztalatra, valamint az adott terület országos és nemzetközi beágyazottságára.

2.5. Diplomafilmek támogatása

Az egyetemi diplomafilmek támogatása kulcsfontosságú a filmkultúra megújulása és fenntarthatósága szempontjából, mivel ezek a munkák jelentik a szakmai utánpótlás első autonóm alkotói megnyilvánulásait. A diplomafilmek lehetőséget adnak a hallgatóknak arra, hogy intézményes keretek között, de már viszonylagos művészi szabadsággal kísérletezzenek formanyelvvel, témaválasztással és munkamódszerekkel, miközben valós produkciós tapasztalatot szereznek.
A Magyar Filmtudományi Társaság azt javasolja, hogy a mindenkori országos filmtámogatási rendszer külön, kiszámítható keretben támogassa az egyetemi diplomafilmek megvalósítását. A filmes gyakorlati szakokat indító egyetemeken sem az önköltséges, sem az állami finanszírozású képzések nem képesek fedezni a jelentős költségekkel járó diplomafilmek elkészültét. A pályázati lehetőség legyen nyitott minden olyan hazai felsőoktatási intézmény számára, amely művészeti, művészetközvetítési és filmtudományi képzési területen folytat akkreditált képzést fikciós és nem fikciós mozgóképes és/vagy animációs területen. Javasoljuk, hogy az NFI továbbra se konkrét filmterveket, hanem képzőintézményeket támogasson, figyelembe véve az adott évben diplomát kibocsátó képzések (szakok) számát. A pályázatot maga az adott egyetem adhassa be saját gyártórészlegével vagy egy külsős gyártócég megbízásával.
A vizsgafilmek megvalósításához szükséges egy hosszabb pályázati időszak, mivel a filmek készítése nem valósul meg egy év alatt, és a támogatások időzítésénél fontos figyelembe venni az egyetemi képzésben előírt határidőket is. A legideálisabb megoldás az volna, ha az NFI a diplomafilmes pályázatát három éves időtartamra és három évre elegendő keretösszeggel írná ki, mely elősegítené, hogy az egyetemek hosszabb távon tervezhessenek, és minden évben az adott záróvizsgázó évfolyam szakjainak számára, hallgatóik létszámára, valamint a tervezett diplomafilmek számára tekintettel hívhassanak le összeget a három éves keretből saját belső prioritásaik, mérlegelésük alapján, ne legyen szükség arra, hogy metrikusan költsék el az összeget.
A diplomafilmek támogatásánál szükséges a döntések rövid határidővel történő meghozatala és a források gyorsított folyósítása, lehetőség szerint az elszámolási szabályok egyszerűsítése az egyéb filmszakmai támogatásokhoz képest. Javasoljuk, hogy az első pályázat kiírása előtt több intézménnyel egyeztessenek, mivel az intézményi belső határidők eltérőek lehetnek.
A nem akkreditált képzések továbbra is pályázhassanak a képzések részleges támogatásáért az NFI-hez. Megfontolandó hosszabb távon az ilyen képzéseknek valamilyen, a korábbi OKJ-hoz hasonló képzési keretben történő működtetése.

3. Filmörökség és archívumi kultúra

3.1. Nyílt hozzáférés

A magyar filmörökség gondozása és tudományos feldolgozásának szempontjából fontosnak tartjuk a magyar gyártású filmek és televíziós produktumok minél szélesebb körben megvalósuló nyílt hozzáférhetőségének biztosítását – lehetőség szerint online, kutatási célú platformon keresztül – nem csak személyesen a Filmarchívumban és az MTVA-ban megtekinthetően –, a már digitalizált mozgóképes tartalmak teljes archívumainak megnyitását és a filmtörténetírás számára kiemelt fontosságú, de analóg formátumban őrzött anyagok digitalizálásának további folytatását.
Szükséges a NAVA változatlan működtetése és hozzáférés biztosítása a jelenleg is működő keretek között. Szükséges a NAVA önálló nemzeti közgyűjteményi státuszának visszaállítása, mivel most be van integrálva a MTV archívumába, aminek következtében az egyik műsorszolgáltató archívuma rendelkezik a többi műsorszolgáltató műsoraival, miközben a NAVA-ról szóló törvény nem változott. Szükségesnek tartjuk a NAVA-hozzáférés további biztosítását is a jelenleg működő keretek között.

3.2. A filmszakmai szervezetek bevonása

A digitalizálási, hozzáférési és oktatási célú válogatási prioritások kialakításába indokolt bevonni a felsőoktatási intézmények oktatóit, kutatóit, valamint a szakmai szervezetek delegált képviselőit. Ez biztosíthatja, hogy a döntések ne kizárólag archiválási vagy közművelődési szempontok alapján szülessenek meg, hanem vegyék figyelembe a felsőoktatási képzések és a tudományos kutatás igényeit is.

3.3. Oktatási hozzáférés

A mozgóképkultúra oktatásának és kutatásának alapvető feltétele a művek hozzáférhetősége, ezért kulcsfontosságúnak tartjuk a magyar filmörökség digitális elérhetőségének bővítését. A felsőoktatási képzések a jelenleg hozzáférhetőnél lényegesen szélesebb és sokszínűbb filmkorpuszt igényelnek, amely a magyar filmkultúra kanonikus művei mellett a kevésbé ismert alkotásokat és alternatív filmes irányzatokat is magában foglalja. Ennek érdekében javasoljuk olyan digitális hozzáférési rendszer kialakítását, amely a felsőoktatási intézmények oktatói és hallgatói számára intézményi azonosítással (pl. eduID) ingyenesen biztosítja a magyar filmművészeti alkotások minél szélesebb körének elérését. A rendszer tegye lehetővé a filmek oktatók és hallgatók általi egyéni megtekintését, azok tanórai vetítését, valamint – a nemzetközi hallgatók bevonása érdekében – az alkotások angol nyelvű feliratozását. A filmek digitális hozzáférhetőségének bővítése elősegítené, hogy a művek a képzésekben közvetlenül megtekinthető, elemezhető és összehasonlítható alkotásokként legyenek jelen, ezáltal jelentősen előmozdítaná a magyar filmörökség megismerését, értelmezését és a kulturális emlékezetben való élő jelenlétének fenntartását.

Archív anyagok vizsga- és diplomafilmben történő felhasználása

Szükséges lenne az oktatási intézmények hallgatói számára az intézmény által kontrollált keretek között a Filmarchívum (NFI), illetve az Nemzeti Archívum (MTVA) archív anyagainak hallgatói filmes felhasználását csökkentett tarifával segíteni.

3.4. Cinematheque

Szükséges lenne egy, a filmörökség állandó játszóhelyeként működő, a mozgóképkultúrához kapcsolódó egyéb rendezvények lebonyolítására is alkalmas intézmény létrehozására. A filmmúzeum láthatóvá teszi a nemzeti filmművészet értékeit, erősen hozzájárulva a kulturális örökség megőrzéséhez. Nemcsak segít megérteni a társadalom és a történelem változásait, elmélyíti a közönség filmes műveltségét, de oktatási szerepe is jelentős. Inspirációt ad az új alkotóknak, emellett erősíti az ország nemzetközi kulturális jelenlétét és presztízsét.

4. A filmkultúra fenntartható finanszírozása

4.1. Tudományos és népszerűsítő folyóirat- és könyvkiadás

A tudományos folyóirat- és könyvkiadás nem képes piaci alapon működni, többletforrásokra van szüksége. A kiadás költségeibe beleértendő a szerzők és szerkesztők anyagi megbecsülése is, az önkéntes munka méltatlan és fenntarthatatlan. Ezen túl minden folyóirat és könyv marketingtámogatására is szükség van a túlszaturált szövegpiacon.

Az elmúlt húsz évben a filmes könyvkiadás – beleértve a tankönyveket, szakkönyveket, monográfiákat és ismeretterjesztő kiadványokat – visszaesett. Emellett hiányzik az átfogó szakmai stratégia is, amely kijelölné a fejlesztés prioritásait. Az MFT álláspontja szerint ezért nem elegendő önálló támogatási forrásokat biztosítani a filmes könyvkiadás és folyóiratok számára, hanem e területet stratégiai jelentőségű kulturális feladatként kell kezelni. Olyan kurált pályázati rendszert szükséges kialakítani, amely tudatosan ösztönzi azoknak a tankönyveknek, szakkönyveknek, fordításoknak, monográfiáknak és ismeretterjesztő műveknek a megjelentetését, amelyek képesek pótolni az elmúlt évtizedekben felhalmozódott hiányokat, és hosszú távon hozzájárulnak a magyar filmkultúra tudásbázisának megerősítéséhez.

A filmes könyvkiadás és a filmes folyóiratok támogatási rendszerére a filmszakmának lényegi ráhatása kell hogy legyen, a támogatásokat odaítélő bizottságokba tagokat kell delegálnia, akik jelölésére átlátható és demokratikus mechanizmust dolgoz ki. A filmszakmai szervezetek világos és

átlátható kritériumrendszert kell hogy megfogalmazzanak a támogatások kiosztását illetően, a területspecifikus szakismereti, felsőoktatási, ismeretterjesztő, filmtörténeti, film- és médiaelméleti kiadványok támogatási stratégiáját illetően, vagyis hogy milyen kiadványokra és tudásanyagokra van elengedhetetlenül szüksége a magyar filmkultúra fejlődésének.

4.2. Kutatás- és konferenciatámogatás

A filmtudományi kutatás, a konferenciaszervezés, a nemzetközi mobilitás és a fiatal kutatók támogatása a magyar filmkultúra hosszú távú megújulásának alapfeltétele. Javasoljuk olyan kiszámítható támogatási formák kialakítását, amelyek lehetővé teszik kutatócsoportok működését, nemzetközi részvételt, publikációs projektek létrejöttét és az utánpótlás megerősítését.

4.3. Filmklubhálózat

A filmkultúra társadalmi beágyazottságának erősítése érdekében országos filmklub-támogatási program kialakítását javasoljuk. A helyi filmklubok a közösségi filmnézés, a kritikai párbeszéd és a kulturális részvétel kiemelt fórumai; működésük a közönségnevelés szempontjából stratégiai jelentőségű.

Záró megjegyzésként javasoljuk, hogy a Magyar Filmtudományi Társaság intézményesített véleményező és javaslattevő szerepet kapjon a filmkultúrát érintő stratégiai döntéshozatali folyamatokban. Ennek keretében érdemi módon hozzájárulhatna a filmreform alakításához, valamint a filmkultúra különböző – jelen dokumentumban is tárgyalt – területeinek újragondolásához és összehangolásához. A Társaság demokratikus működésére építve lehetőség nyílna arra, hogy egyes szakmai feladatokra vagy testületekbe tagjai közül delegáljon megfelelő szakértelemmel rendelkező képviselőket. Mindez biztosítaná, hogy a filmtudomány és a kapcsolódó szakmai közösségek tudása és tapasztalata közvetlenül is megjelenik a filmpolitikai irányelvek kialakításában.

Szeged, 2026. 06. 19.